

קונטרס

פְּסַגַּת הַחַיִּים

יורה דרך לְכָל בְּרַיְשָׁא, אִיךָ לְעֵלוֹת
וּלְהַגִּיעַ אֶל הַמְדַרְגּוֹת הַכִּי גְבוּהוֹת בַּחַיִּים.

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוּנְנו, מוֹרְנו וְרַבְּנו

רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ גַּן עֲלִינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנו

הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה

רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ גַּן עֲלִינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפֶסְוֵקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמְאַמְרֵי

חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד
לְהַשְׁתַּוְּקֶק לְהַגִּיעַ אֶל תְּכֵלֶת מְדֻרָגָה עֲלִיוֹנָה,
וְזוֹ צְרִיכָה לְהִיּוֹת שְׂאִיפֵת הַחַיִּים שְׁלוֹ, לְהַגִּיעַ
אֶל רוֹם הַמַּעֲלוֹת, וְהוּא — לְהַכִּיל בְּאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקיג)

קוֹנְטֵרַס

פְּסַגַּת הַחַיִּים

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל אֶחָד מְצַפֶּה
לְהַגִּיעַ לְ"פְּסַגַּת הַחַיִּים", כִּף הַטְּבִיעַ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּטֵבַע הָאָדָם, שְׁתַּמִּיד יִמְשֵׁךְ לַגְּבֵה; וְעַקֵּר "פְּסַגַּת
הַחַיִּים" זֶה לְהַגִּיעַ אֶל הָאֲשֶׁר הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר. כָּל אֶחָד
מִחִפֵּשׁ בְּאַמְצַע הַדְּרָךְ מֵהוּ הָאֲשֶׁר הָאֲמִתִּי וּמֵהִי "פְּסַגַּת
הַחַיִּים"?! וּבְאַמְתֵּי אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁ"פְּסַגַּת הַחַיִּים" זֶה
אֲמוּנָה; בְּרַגַע שֶׁאָדָם מֵאֲמִין בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חִזַּק
בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל הַחַיִּים שָׁלוֹ מִשְׁתַּנִּים לְטוֹבָה,
כִּי כִשְׂמֵאֲמִין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאִין בִּלְעַדְדִיו
נִמְצָא, אֲזִי הַכֹּל הוֹלֵךְ לוֹ בְּצוּרָה אַחֶרֶת. וְרַבְּנֵנוּ וְ"ל אֹמֵר
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סז): עַקֵּר הַגְּלוּת, שְׁבִנֵי-אָדָם
סוֹבְלִים, זֶה רַק מִחֲמַת חֶסֶד אֲמוּנָה; כִּי הַמֵּאֲמִין
הָאֲמִתִּי, שְׂמֵאֲמִין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאִין
בִּלְעַדְדִיו נִמְצָא, הוּא נִגָּאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו. וְלִכֵּן אֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּלִקוּט הוֹשַׁע תְּקִיט): אִין הַגְּלוּת

מתכנסות אלא בשכר אמונה; אין ישראל נגאליים, אלא בזכות האמונה. בזה שיהודי מאמין שהקדוש-ברוך-הוא אתו, עמו ואצלו, זה מכניס בו בטחון עצמי, כי אינו מפחד מאף אחד, אלא ממנו יתברך. וזה יסוד בחיים, לזכות לטפס ולהעפיל מעלה מעלה ל"פסגת החיים", רק כשיודע שהקדוש-ברוך-הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, אז מה יש לו לפחד מאחר?! כי באמת עקר הפחד שיש לאדם מהזולת, זה הורס את החיים, וזה מכניס בו אי יציבות ודכאון פנימי, ואין לו בטחון, עד שהוא מערער לגמרי, כי חושב שכבר איננו יצלח בחיים, ובפרט כשיש עוד בני-אדם השוכרים אותו, ואומרים לו: אינך שנה כלום! אדם זה נשבר יותר ויותר, כי אין לו שום חיות בחיים. לזאת, בני ובנותי היקרים! מי שרוצה לעלות מעלה מעלה להגיע אל "פסגת החיים", העקר להיות חזק באמונה, ואז כל חזיו ישתנו. וחכמינו הקדושים מספרים לנו (חגיגה יד.), אפלו בשעת כשלונה של ירושלים, לא פסקו בעלי אמונה; על ירושלים לא רצו אמות העולם אף פעם לותר, ומאז ומעולם שמו עיניהם לכבשה. וירושלים היא הלב של ישראל, ירושלים, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן א'), זה ירא-שלים, ועל היראה מהקדוש-ברוך-הוא, על זה

הסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פעולות שבעולם, להכניס
באדם תרוץ ואמתלה שלא תהיה לו יראת שמים.
בשביל זה מספרים לנו חכמינו הקדושים (ברכות כח.),
קדם שנפטר רבי יוחנן בן זכאי, באו תלמידיו ואמרו
לו: רבי, ברכנו. ענה ואמר להם: הלואי שיהא מורא
שמים עליכם כמורא בשר ודם; הלואי תפחדו
מהקדוש-ברוך-הוא כמו שאתם מפחדים מבשר-ודם.
אמרו לו תלמידיו: רבי, עד כאן?! [זו כל הברכה],
ענה ואמר להם רבם: תדעו, כשאדם חוטא, כשאדם
רוצה לעשות איזה מעשה מגנה, רחמנא לצלן, לגנב,
לעשות עול וכדומה, הוא מתבונן לצדדים, אם אין
מישהו שמסתכל עליו, הלואי, אם-כן, כשאדם רוצה
לעשות איזה עול לזולת, חס ושלום, וכדומה, שיתבונן
לכל הצדדים ויראה אם הקדוש-ברוך-הוא מביט בו;
הינו שאדם יהיה חזק כל-כך באמונה, שתפנס בו יראת
ה' ויפחד מהבורא יתברך שמו, ואז אינו מפחד משום
בריה שבעולם. פי ממה בא לאדם פחד, שחושש מכל
אחד?! הרי סוף כל סוף אנחנו תלויים ועומדים רק
בידו יתברך, פי דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו,
אלא בהשגחת המאציל העליון. ואומרים חכמינו
הקדושים (חלין ז:): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא
אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; אדם אינו מקבל מפה
קטנה בלי רשותו יתברך, אדם חושב שקבל מפה

באשמתו, ומאשים את עצמו איך לא נזהר, ואינו שם על לב שהכל מלמעלה, להזכירו מי נתן לו את המכה — הקדוש-ברוך-הוא. למה אדם מפחד שהזולת יקפח פרנסתו? מפני שאין לו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא. אומרים חכמינו הקדושים (יומא לח): בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא; אדם אינו נוגע בשני בלי רשותו יתברך, אף אם יש לאדם פחד, סימן שהוא רחוק מאמונה.

לזאת, בני ובנותי היקרים! להעפיל ל"פסגת החיים", להגיע מעלה מעלה בחייו, להגיע לאשר בחיים אי אפשר, רק על-ידי אמונה בהקדוש-ברוך-הוא. לכן אומרים חכמינו הקדושים (יומא עב:): אוי להם לשונאיהם של תלמידי חכמים, שעוסקים בתורה, ואין בהם יראת שמים. אדם יכול ללמד תורה, ואינו מפחד מהקדוש-ברוך-הוא, אזי אין בו שלמות; כי השלמות היא — לפחד ממנו יתברך, ולא מבשר ודם, ללמד תורה לשם אל עולם, תורה לשמה, ולא מפני שרוצים להראות לבני-אדם, ש"אני למדן", או מחמת שרוצים להיות רב, חכם, גאון, מנהיג וכו' וכו', אלא לומדים תורה לשם אל עולם. זה נקרא שאדם לומד תורה ביראת שמים. ולכן, בני ובנותי היקרים! בזה

שפתחזקו בַּאֲמוּנָה, כָּל הַחַיִּים שְׁלָכֶם יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרֵי.
 ראשית, יִבְנֶה לָכֶם הַבְּטָחוֹן הָעֲצָמִי, וְלֹא תִפְחָדוּ מֵאֶף
 אֶחָד, וְתִזְכְּרוּ שְׂאֵף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָכֶם מְאוּמָה.
 וְכֵן תִּהְיֶה לָכֶם מְנוּחָה וְשְׁלוֹת הַנַּפֶּשׁ, כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ
 אַמוּנָה, אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לה), זֶה
 כְּמִי שֵׁישֵׁן טוֹב, כִּי בִיּוֹתֵר מוֹעִילָה הַשְּׁנָה לְאַמוּנָה (עין
 שיחות-הַר"ן, סימן קי); כִּי כְּשֶׁאָדָם מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, הָעֲצָה
 שְׁיִלֵּךְ לִישָׁן, וּכְשֶׁיִּקְוֶם — יִתְקַיֵּם בּוֹ (איכה ג, כג):
 "חֲדָשִׁים לְבַקָּרִים רַבָּה אַמוּנָתְךָ"; כְּשֶׁאָדָם קָם מִהַשְּׁנָה
 — מִתְחַזֵּק בַּאֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי שְׁחִזּוֹק בַּאֲמוּנָה, זֶה נוֹתֵן
 לוֹ נִיחָא לַמַּחִין. לָכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (ספר המדות, אות שנה,
 סימן א'): מִי שֶׁמְקַדֵּשׁ בִּיּוֹתֵר — רְחוּק מִהַשְּׁנָה בִּיּוֹתֵר;
 כְּשֶׁאָדָם חִזֵּק בַּאֲמוּנָה — מַחוּ בְּנִיחָא, וְאֵינוֹ עֵיף, כִּי
 יֵשׁ לוֹ עַל מִי לְסַמֵּךְ — עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְזוֹ
 "פִּסְגַת הַחַיִּים", שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהִגִּיעַ אֵלֶיהָ.

לָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלִיכֶם לְהִתְחַזֵּק מְאֹד
 מְאֹד בַּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי זוֹ הַדְּרֵךְ הַקְּלָה
 בִּיּוֹתֵר לְהִגִּיעַ מֵעֵלָה מֵעֵלָה אֶל "פִּסְגַת הַחַיִּים", לְהִרְגִישׁ
 אֲשֶׁר בַּחַיִּים; כִּי מִי שֶׁמֵּאֲמִין בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל
 הַחַיִּים שְׁלוֹ מִשְׁתַּנִּים לְגַמְרֵי. וְעֲלִיכֶם לְדַעַת, שְׂאֲמוּנָה זֶה
 עַד אֵין סוּף. וְלֹא שֵׁיךְ לוֹמֵר: "אֲנִי כְּבָר מֵאֲמִין, וְאֲנִי
 כְּבָר יוֹדֵעַ מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא", אֶלָּא אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת,

שְׁכֵמוֹ שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵין סוּף, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיֵג רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, כִּף הָאֱמוּנָה לְהֶאֱמִין בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִיא אֵין סוּפִית, וְצָרִיכִים לְהֶאֱמִין בְּכָל פַּעַם בְּאֱמוּנָה חֲדָשָׁה, שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אֵתִי, עִמִּי וְאֶצְלִי, וְלֹא לַחֲשֵׁשׁ מֵאִישׁ, כִּי אֶף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לִי דָבָר בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן צא), שֵׁשׁ כֶּמָּה מֵיֵנִי אֱמוּנוֹת: יֵשׁ אֱמוּנָה שֶׁהִיא רַק בְּלֵב. וְאוֹמֵר: "אֲנִי יְהוּדִי טוֹב, אֲנִי מֵאֱמִין בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁלֹּא דֵי בְּזָה, אֲלֵא צָרִיכָה הָאֱמוּנָה לְהִתְפַּשֵּׁט בְּכָל הָאֵיבָרִים, אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשַׁעַה שֶׁהוֹלֵךְ, אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשַׁעַה שֶׁמִּתְנוּעֵעַ, אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשַׁעַה שֶׁרוֹאֶה, אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשַׁעַה שֶׁחוֹשֵׁב, תָּמִיד יִחַשֵׁב רַק מִהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, תָּמִיד יִרְאֶה אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִכָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה; רוֹאֶה דוּמָם, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁזֶּה לְבוּשׁ לְגִבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, רוֹאֶה חַיּוֹת, צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁזֶּה לְבוּשׁ לְגִבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, רוֹאֶה מְדַבֵּר, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁזֶּה לְבוּשׁ לְגִבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה עֵקֶר "פְּסֻגַת הַחַיִּים", שֶׁצָּרִיךְ לְהִגִּיעַ אֵלֶיהָ, לְטַפֵּס מֵעֵלָּה מֵעֵלָּה, עַד שֶׁיִּרְגִישׁ אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמָה שֶׁשׁוֹמֵעַ, צָרִיךְ לִידַע, שֶׁהַכֹּל כְּרוּזִים וּרְמָזִים שֶׁמְרַמְזִים

לו להתקרב להקדוש-ברוך-הוא, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שהקדוש-ברוך-הוא מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית, ומרמז לו רמזים להתקרב להקדוש-ברוך-הוא.

לזאת, בני ובנותי היקרים! עליכם להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך. ואומרים חכמינו הקדושים (תמיד כח.): איזו היא דרך ישראל שיבור לו האדם? יחזיק עצמו באמונה יתרה; מהי הדרך להעפיל ל"פסגת החיים", לעלות מעלה מעלה? להחזיק באמונה יתרה! לדעת שהקדוש-ברוך-הוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא. ואף שזה נראה דבר פשוט, אבל צריכים ללמד את זאת הרבה אצל הצדיק, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'), שהצדיק יש לו ישיבה, ומה לומדים בה? אמונה. כי העקר הוא אמונה. וצריך כל אחד ואחד לחפש בעצמו ולחזק את עצמו באמונה. כי יש סובלי חלאים, שיש להם מכות נוראות, והם סובלים הכל רק מחסרון אמונה, כדכתיב: "והפלא ה' מכותך, מכות גדולות ונאמנות", וחלאים רעים ונאמנים", הינו שבאים על פגם 'אמונה'; כי אם אדם חזק באמונה, שום דבר בעולם לא יכול לקרות לו, כי הוא דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, על-כן לא מפריע לו שום ענין.

לזאת, בני ובנותי היקרים! אם רצונכם להגיע אל "פסגת החיים", ראו להתחזק באמונה. וזה מה ששואלים את האדם, בעת שהנשמה יוצאת מהגוף לארץ ימים ושנים טובות, כשהנשמה עולה למעלה, שומר הפתח שואל אותו: תאמר לי, איך התחזקת באמונה? כמו שאומרים חכמינו הקדושים (שבת לא.): בשעה שמכניסין אדם לדין, אומרים לו: "נשאת ונתת באמונה?" האם המשא-ומתן שלך היה באמונה?! האם לא גזלת מישוהו?! האם לא עשית עול למישוהו?! שנה גם בכלל אמונה; אדם גונב, גוזל, עושה דברים מגנים, "האם אתה יודע, שהקדוש-ברוך-הוא רואה?! "האם אתה מאמין?! "דברת ממני?! " שואל הקדוש-ברוך-הוא. "היית בזה העולם שבעים שנה, האם כל יום ויום נכנסת לבית-הכנסת ודברת אלי?! " כי באמת תפלה תלויה באמונה; כי מהי תפלה? אדם הולך להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, ואם מתפלל אליו יתברך, מכרח שתהיה לו אמונה, כי אם לא הייתה לו אמונה — לא היה מתפלל. כי אמונה ותפלה היא בהא תליא. לכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סב): ובאמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם, שמלא כל הארץ כבודו, והקדוש-ברוך-הוא עומד בשעת התפלה ושומע אותה, בוודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה, והיה מדקדק מאד לכונן דבריו, כי

הוא יתברך נמצא אתי, ושוקד על שפתי, ובשביל שאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב ומדקדק כל-כך; הנה אנו עדים, שישנם בני-אדם, שכלל אינם מדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, וכלל אינם מבינים משג של תפלה, ואומרים: "מה זאת אומרת להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא?!" "שומעים אותי?!" "אני מיאש, נפלתי בשאול תחתית ומתחתיו, חטאתי, עויתי, פשעתי, עשיתי את כל הזהמה בעולם, מי צריך אותי?" כל זה בא מכפירות ואפיקורסות, כי אם אדם היה חזק באמונה, היה יודע מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן. אין דבר כזה אבוד. כל זמן שאדם חי, יש לו תקווה לתקן את הכל. כי הראיה, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתי, עמי ואצלי, כי מי הולך בי? הקדוש-ברוך-הוא. מי מתנועע בי? הקדוש-ברוך-הוא. מי נושם בי? הקדוש-ברוך-הוא. מי חושב בי?! הקדוש-ברוך-הוא. מי רואה דרכי? הקדוש-ברוך-הוא. מי שומע בי? הקדוש-ברוך-הוא. מי מדבר ממני? הקדוש-ברוך-הוא. אז כל זמן שאדם חי, יש לו אפשרות לתקן הכל, ויש לו תוחלת בחיים. אבל אינו יודע, שבזה שיפתח פיו, וידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כל דבור ודבור זהו פלי להמשיך רוחניות חיות אלקות. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן

לד), שְׁהַדְבוּרִים שְׁאָדָם מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה הַכְּלִי לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ שִׁפְעַת אֱלֻקוֹת. וְלָכֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלָקוּט תְּהִלִּים תְּרַכְּבָה): בְּשִׁעָה שְׁאָדָם עוֹמֵד בְּתַפְלָה, יֵהָא שְׂמַח שְׁעוֹבֵד לְאֵלוֹהַ שְׁאִין כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם, וְאֵל תְּהִי נוֹהֵג בְּקִלּוֹת רֹאשׁ לְפָנָיו; כִּי זֶה הִיסוּד; בְּרָגַע שְׁאָדָם חֲזָק בְּאַמוּנָה, אֲזִי הוּא חֲזָק בְּתַפְלָה, וְלֹא יַעֲזֹב אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְּרֵךְ, וַיִּתְעַקֵּשׁ לְפָנָיו יְתַבְּרֵךְ, וַיֹּאמֶר: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֵינִי עוֹזֵב אוֹתְךָ, וְאֵף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁחָטָאתִי, עֲוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי, עִם כָּל זֹאת אֵינִי עוֹזֵב אוֹתְךָ, וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ סְלִיחָה, וְאֲנִי אוֹמֵר לְךָ, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא עָשִׂיתִי זֹאת בְּמֶרֶד, רַק יִצְרִי מִתְגַּבֵּר עָלַי. הִיִּצֵר הָרַע כָּל-כֶּף חֲזָק, עַד שְׁאֲנִי נִשְׁבַּר לְגַמְרִי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת. אֲבָל אוֹתְךָ אֵינְנִי עוֹזֵב!" לָכֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ תְּהִלִּים נֹא): מִי שִׁיּוֹדֵעַ שְׁחָטָא, וּמִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם עַל הַחָטָא וּמִתְיָרָא מִמֶּנּוּ, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֵּינוֹ וּבֵין הַמָּקוֹם, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ.

לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ מַה לְפָנֵיכֶם! בִּיכָלְתֶּכֶם לְהַגִּיעַ לְ"פִסְגַת הַחַיִּים", לַעֲלוֹת מֵעֵלָה מֵעֵלָה, לְהַשִּׁיג רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, עַד שֶׁתְּהִיוּ נִכְלָלִים בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֵךְ הָעֵקֶר תְּלוּי כְּפִי חֲזָק הָאֲמוּנָה שִׁישׁ בְּכֶם. וְאִם תְּהִיוּ חֲזָקִים בְּאַמוּנָה —

תִּדְבְּרוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ! כִּי בָּזָה שְׂאֵדָם מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, בָּזָה מְרָאָה, שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה, וְאִזּוּ נִכְנָסַת בּוֹ
 שְׂמֵחָה עֲצוּמָה; כִּי אֵין שְׂמֵחָה כָּמִי שְׂמֵכִיר שֶׁהַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא, פֹּה אֶתִי, עִמִּי וְאַצְּלִי, וְעַל-כֵּן מַה לִּי
 לְדַאֵג דְּאֵגַת חַנּוּם, שֶׁהוֹרֶסֶת אֶת הַחַיִּים! הִנֵּה אָנוּ עֲדִים,
 שֵׁשֶׁנָּם בְּנֵי-אָדָם הַדּוֹאֲגִים דְּאֵגוֹת, כִּי אֵינָם יוֹדְעִים מַה
 הַמָּחָר יָבִיא, וְזֶה הוֹרֵס לְאָדָם אֶת כָּל בְּרִיאוֹתָיו. בְּשַׁעַה
 שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סִנְהֶדְרִין ק:): לָא תַעֲלִיל דְּוִיָּא
 בְּלִבָּךְ, דְּגַבְרִין גַּבְרִין קָטַל דְּוִיָּא; אַל תִּכְנִיס דְּאֵגָה בְּלִבָּךְ,
 כִּי אֲנָשִׁים גַּבּוּרִים מֵתוּ מֵרַב דְּאֵגָה; אָדָם חֵי בָּזָה הָעוֹלָם
 שְׂבָעִים שָׁנָה, כְּדַכְתִּיב (תְּהִלִּים ז, י): "יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם
 שְׂבָעִים שָׁנָה"; וּמַה שְׂעוּבֵר עֲלֵיהֶם בְּיָמֵם אֵלוּ: עֲלִיּוֹת
 וִירִידוֹת, הַצְּלָחוֹת וְכַשְׁלוֹנוֹת, מְרִיבוֹת וּמַחְלוֹקוֹת, וְשָׂאֵר
 מִיְנֵי אֵי נְעִימִיּוֹת. יֵשְׁנָם אֲנָשִׁים שְׂמֵר לָהֶם כָּל-כָּף,
 שְׂרוּצִים לְאַבֵּד עֲצָמָם לְדַעַת מֵרַב צַעַר וִיסוּרִים, יֵשׁ
 אֲנָשִׁים, שְׂכָל-כָּף רַע לָהֶם, שְׂמַקְלָלִים אֶת יוֹם הַלְּדָתָם.
 וּבִאֲמַת הַכֹּל דְּמִיּוֹן אֶחָד גָּדוֹל, כִּי בְּרַגַע שְׂאֵדָם חֲזַק
 בְּאֲמוּנָה בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, אֵינּוּ דוֹאֵג כָּלֵל וְעַקֵּר! וּבָא אֵלָיו יִתְבַּרְךָ וּמְדַבֵּר
 אֵלָיו. אַף מָה אָנוּ רוֹאִים? בְּנֵי-אָדָם יְכוּלִים לְדַבֵּר עִם
 הַזּוּלַת חֲמֵשׁ דִּקּוֹת, עֶשֶׂר דִּקּוֹת, רִבַּע שְׁעָה, חֲצִי שְׁעָה,
 שְׁעֵתִים וְכוּ' וְכוּ', וּכְשֶׁמְגִיעִים לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, אֲפֹלוּ דְבוּר אֶחָד אֵינָם יְכוּלִים לְדַבֵּר. לָכֵן אָדָם

צריך להרגיל עצמו מאד מאד לדבר כל העולה על מחו, ולשפף את כל לבו לפניו יתברך. כי מה ששובר את האדם — שאין לו עם מי לדבר. ואומרים חכמינו הקדושים (יומא עז): מנעי לשונך מדברים בטלים, כדי שלא יבוא גרונוך לידי צמאה; אדם מדבר לשון הרע, רכילות, ליצנות ושאר מיני שטיות, ואחר-כך נכנס בו צמאון לחזר אל הקדוש-ברוך-הוא ומתחרט, ואינו יודע הדרך לחזר. אבל אם אדם היה שומר על דבורו, והיה מדבר עם כל אחד מהקדוש-ברוך-הוא, או מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אזי היה תמיד שמח: "מה יש לי להפסיד בזה העולם?! אין לי אלא הקדוש-ברוך-הוא בעצמו!" וכך אומרים חכמינו הקדושים (אבות א, יז): כל המרבה דברים — מביא חטא; כשאדם מדבר הרבה, זה גורם לו אחר-כך לחטא. והחכם מכל האדם אומר (משלי יג, כא): "שומר פיו ולשונו — שומר מצרות נפשו"; כשאדם מפליט מפיו מלים, הוא מתחרט אחר-כך, ויש מאמר החכם: "כל זמן שהדבור אצלי — אני שולט על הדבור, כשהוצאתי את הדבור — הדבור שולט עלי"; הינו אם אדם חושב על פלוני משהו, ושומרו בלב, ההוא בא להתחזות כאלו הוא חברי, אך אני יודע היטב מהו ומיהו, אשר רוצה להפילני בפח, אזי כל זמן שאני חושב את הדבר בלב ואיני אומר בפיה, אני שולט על הדבור, ואני יכול

להזהר מאדם זה, אני שומר עצמי ממנו, כי אני יודע בפנימיות לבי מה הוא — גנב, גזלן, רמאי ונוכל וכו', אך אני אומר מלה, על-כן אני מסתכסך עמו, אבל ברגע שאני מוציא מהפה את המלים, ואומר לו מה אני חושב עליו, אזי נעשה מזה ריב ומחלוקת. ופעמים גם אדם טועה, כי אין זה כפי שחשב בדיוק, ופלוני אינו כה משחת כפי שדמה, אבל הדבור כבר שולט עליו, כי הוציאו לחוץ, ואז צריך לבוא ולהתנצל, ולבקש סליחה ומחילה, ולומר: "לא התכוונתי", אבל אז כבר מאחר מדאי. וכל זה בא מחסרון אמונה, שאדם מפטפט ומפטפט, ומכל שכן שאדם מנבל פיו ומקלל, כל זה בא מחסרון אמונה; כי המאמין האמתי, שמאמין שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, מה לו לדבר בעלמא, דבורי הבל וריק, "שמר על מוצא פיה"! ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ברכות סא.): לעולם יהיו דבריו של אדם מועטים; כי צריך להרגיש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, אז יזהר מאד מה מדבר.

וכידוע, בן-אדם דן את עצמו, על-ידי הדבור שמפליט מפיו. וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קיג): לפני שדנים את האדם שואלים אותו מה הוא אומר. וכיצד נעשה הדבר, הלא אף אחד לא יחרץ על עצמו משפט ודין, ואם ישאלו אותו: אתה רוצה

להעניש בעניש אבדת ממון, או אבדת ילדים, רחמנא
 לצלן, או איזה חלי, השם ישמר! אף אדם בר דעת
 לא ידון את עצמו. ואדרבה, יאמר רק שבחים על
 עצמו. ואם-כן איך דנים את האדם? על-ידי פיו.
 ומסביר רבנו ז"ל, שזה מה שאומר התנא (אבות, פרק ד'):
 "ונפרעים מן האדם מדעתו ושללא מדעתו"; הינו
 שואלים אותו מה דעתו על פלוני, "פלוני אלמוני עשה
 כן, מה צריכים לעשות אתו?!" ובדרך כלל האדם
 חורץ דין ומתרגז: "אם ההוא עשה דבר כזה, חייבים
 להענישו כן וכך" וכו', ואינו שם על לב שדן באותו
 רגע את עצמו. או שואלים אותו: "אדם זה גנב, מה
 לעשות אתו?" והאדם עונה: "להשליכו לכלא תכף-
 ומיד". או "אדם זה הכה את פלוני, מה דינו?" והאדם
 מתחיל לדבר ולקלל, רחמנא לצלן, מה שמפליט מפיו.
 ואינו יודע, שבאותו רגע דן את עצמו. ולכן צריכים
 מאד מאד להשמר ולהזהר לא לדבר כל העולה על
 רוחו, ולא ידון את זולתו לכף חוב, וישמר מוצא
 שפתיו. וכל זה אי אפשר, אלא אם יש לאדם אמונה
 ברוחה ומזככת בו יתברך, לידע שהוא יתברך נמצא
 אתנו, עמנו ואצלנו, אשר אז יהיה לו בנקל לשמר לא
 לדבר כל העולה על רוחו, ומכל שכן לא לדבר דבורי
 נאוף ונבול פה, כמאמר ז"ל (ויקרא רבה, פרשה כד): ולא
 יראה בך ערות דבר — ערות דבור, זה נבול פה; ורבנו

פְּסַגַּת הַחַיִּים

רכט

ו'ל אומר (ספר-המדות, אות קללה, אות א') : הַרְגִּיל בְּקִלְלָה בָּא
מֵעוֹלָם הַתְּהוֹ. מִי שֶׁתְּמִיד מְקַלֵּל אֶת הַזּוּלָּת, אֵין לוֹ נַחַת
בְּחַיִּים, אֵין לוֹ אֲשֶׁר בְּחַיִּים, לֹא הִגִּיעַ אֶל שׁוּם דְּבַר בְּזָה
הָעוֹלָם, וְהַכֵּל נוֹבֵעַ, מִחֲמַת שְׂאָדָם רִיקְנִי וְחֹסֵר תִּכּוֹן,
וְנִעְדְּרַת אֲצִלוֹ הָאֱמוּנָה; כִּי אִם אָדָם חָדוּר אֱמוּנָה —
יֵשׁ לוֹ הַכֵּל.

לזאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק יוֹתֵר
וְיוֹתֵר בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. תְּרַגְּלוּ עֲצָמְכֶם לְדַבֵּר
אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה יִכְנִיס בְּכֶם שְׂמֵחַת הַחַיִּים,
וְתִהְיֶה כָּל-כֹּף שְׂמֵחִים, אֲשֶׁר אֵין טוֹב לְאָדָם מִלְּשֵׂמֶחַ.
חַיִּינוּ עוֹבְרִים מְאֹד מְאֹד מֵהַר. כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (עֵין תְּהִלִּים
קמ"ד, ד): "יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר", וְדוֹרְשִׁים עַל זֶה חִכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית וַבְּהַ, פְּרָשָׁה צו, סִימָן ב'): כְּצֵל יָמֵינוּ עַל
הָאָרֶץ, וְהִלּוּאֵי כְּצֵלוֹ שֶׁל כְּתָל, אוֹ כְּצֵלוֹ שֶׁל אֵילָן, אֶלֶּא
כְּצֵלוֹ שֶׁל עוֹף הַפּוֹרֶחַ בְּאֹוִיר בְּשַׁעַה שְׁעָף; כָּל-כֹּף מֵהַר
פּוֹרְחִים לָנוּ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים. וְכִשְׂאָדָם מְכַנְּסִים בְּעֲצָמוֹ
יְדִיעוֹת אֵלוֹ, מִתְחִיל לְאַהֵב אֶת כָּל יְהוּדֵי, כִּי יוֹדֵעַ שְׁסוּף
כָּל סוּף אֲנַחְנוּ פֹּה רַק אוֹרְחִים בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאִם-כֵּן
לְמָה לָנוּ לַעֲשׂוֹת רְשָׁעוֹת לְזוּלָּתָנוּ? ! לְמָה לָנוּ לָרִיב עִם
הַשָּׁנִי? ! לְשָׁנָאוֹ וּלְקִנְיָא בּוֹ? ! הֲלֹא תִכְּף נִעְלָה לְמַעְלָה,
וְנִתֵּן דֵּין וְחֶשְׁבוֹן עַל כָּל מַחְשָׁבָה וּמַחְשָׁבָה, עַל כָּל
הַסְּתַכְּלוֹת וְהַסְּתַכְּלוֹת, עַל כָּל שְׂמִיעָה וְשְׂמִיעָה, עַל כָּל

כַּעַס וְכַעַס, עַל כָּל דְּבוּר וְדְבוּר, עַל כָּל מְשֻׁמוֹשׁ עִם הַיָּד
 שְׁעֵשִׂינוּ, גְּנַבְנוּ, גְּזַלְנוּ, עֲשִׂינוּ עוֹל לְזוּלַת, הַכִּינוּ אֶת
 הַחֵבֶר, בַּר מִיָּנָן וְכוּ'. עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שֶׁהִלְכְנוּ,
 נִתַּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן: "לָמָּה לֹא הִלַּכְתָּ לְבֵית-הַכְּנִסֵּת
 לְהִתְפַּלֵּל, לְלַמֵּד? ! נִתְּתִי לְךָ יָדַיִם, לֹא נִתְּתָה צְדָקָה! נִתְּתִי
 לְךָ פֶה, לֹא דִבַּרְתָּ יָפֵה עִם חֲבֵרְךָ, עִם יְהוּדֵי שְׁנֵי! לָמָּה
 לֹא עֲזַרְתָּ לְיִהוּדִים, לֹא חִיַּכְתָּ אֲלֵיהֶם? ! לָמָּה לֹא דִבַּרְתָּ
 אֵלַי? ! הִסְתוּבַבְתָּ בְּזֵה הָעוֹלָם שְׁבָעִים שָׁנָה, הָיִיתָ יָכוֹל
 לְדַבֵּר אֵלַי, הָיִיתָ יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ אוֹתִי לְמַטָּה! לָמָּה הָיִיתָ
 בְּכַעַס וּבְרָגֶז? ! אִם הָיִיתָ מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, הָיָה מְכַנֵּס
 בְּךָ אֱמוּנָה, כַּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א',
 סִימָן קמ"ה): הַצְּדִיק מְכַנֵּס בְּאָדָם אֱמוּנָה, עַד שֶׁיֵּשׁ בוֹ כַּחַ
 הַצּוּמַח וְכַח הַגִּדֵל. כַּמְאֲמָרָם ז"ל (שַׁבַּת ל"א.): אֱמוּנָה זֶה
 סֵדֶר זֶרְעִים; מִי שֵׁיֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה, יָכוֹל לְגַדֵּל וּלְצַמַּח.
 לָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים, וְשָׁמַעְתָּ זָבֵל
 שֶׁל כָּלִי הַתְּקַשְׁרֵת, שֶׁכָּל הַיּוֹם יוֹרְקִים טְנַפֵּת מִפִּיהֶם? !
 לָמָּה לֹא הִסְתַּכַּלְתָּ אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָיִיתָ יָכוֹל
 לְהִסְתַּכַּל אֶל הַשָּׁמַיִם, וְאִז הָיִיתָ הֵכִי מְאֹשֵׁר! לָמָּה לֹא
 חִשַּׁבְתָּ מִמְּנִי, וְלֹא הָיִיתָ דְּבוּק בִּי, כַּמוּבָא (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק א', סִימָן כ"א): בְּמָקוֹם שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב — שָׁם כָּל
 הָאָדָם? !"

לְכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ מָה לְפָנֵיכֶם! אַתֶּם

יכולים לחיות חיים טובים ונעימים, לעלות ל"פסגת החיים", למדרגות הכי עליונות, מדרגת הצדיקים, שנכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא, ומארה בהם יחידה שבנפש, ואיך? על-ידי אמונה, שמביאה שמחה. ואל תחשבו: "אתחיל מחר", אלא היום הזה התחילו, וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ערב) על הפסוק (תהלים צה, ז): "היום אם בקלו תשמעו" — מי שרוצה לשמע בקול הקדוש-ברוך-הוא, צריך לידע, שיתחיל כבר היום, ולא לדחות למחר. עקר כשלוך האדם, שדוחה מיום ליום. וכך אומר לזולתו: "אתה צודק, צריכים להאמין בהקדוש-ברוך-הוא, אין לנו אלא הקדוש-ברוך-הוא, צריכים להתפלל אליו יתברך, אני מבטיח — ממחר אתפלל להקדוש-ברוך-הוא, ממחר אקים מצוותיו יתברך, ממחר אלמד את התורה, שהיא חכמתו יתברך" וכו', וכו', אבל עליו לידע: "אין לי רק היום הזה, דיקא ביום הזה אני צריך להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ביום הזה אני צריך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא אפלו כמה דקות, לספר לו מה מעיק לי" וכו'. ובפרט היום הזה להיות בשמחה, ולא לדחותה למחר, כמאמרם ז"ל (תנחומא שמיני): אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום — שמח למחר. מה אתה יודע מה יביא המחר?! אדם

דוּחָה מִיּוֹם לְיוֹם, וּלְבִסּוֹף דוּחָה עַד שְׁמַגִּיעַ לְקָבֵר,
נִמְצָא, כָּל חַיֵּי מְרוֹרִים כְּלַעֲנָה.

לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! תִּמְשִׁיכוּ עַל עַצְמְכֶם
שְׂמִיחָה עֲצוּמָה. וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים בְּזֵהָר (חֶלֶק
ב' קפד): עַל הַפְּסוּק (תהלים ק, ב): "עֲבָדוּ אֶת ה' הַיּוֹי"ה
בְּשִׂמְחָה" — חֲדוּה דְבַר נֶשׁ מְשִׁיף לְגִבִּיָּה חֲדוּא אַחְרָא
עֲלָאָה. כְּשֶׁאָדָם שְׂמִיחַ, מְמַשִּׁיף עַל עַצְמוֹ שְׂמִיחָה עֲלִיוֹנָה,
וּמַהִי הַשְׂמִיחָה? הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ. כְּמוֹ שְׂכַתוּב
(דְּבָרֵי הַיָּמִים א' טז, כז): "עַז וְחֲדוּה בְּמִקּוֹמוֹ"; אֲצֵל הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹרָה רַק שְׂמִיחָה. וְלִכֵּן כָּל הַנְּבִיאִים שָׂרְצוּ
לְזִכּוֹת לְאַמּוֹנָה, הָיוּ תְּמִיד שְׂמִיחִים, וְהָיָה לְפָנֵיהֶם תָּף
וְנָבֵל וְכִנּוֹר, וְשְׂמִחוּ וּרְקְדוּ. וְכֵן אוֹמְרִים חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (ירושלמי ספּה ה, א): אֵינן רוּחַ-הַקְּדוּשׁ שׁוֹרָה, אֲלָא
עַל לֵב שְׂמִיחַ; הִנֵּה יִשְׁנֵם בְּתִים רְצוּצִים, שְׁבוּרִים, אֵינן
שְׁלוֹם-בֵּית, לָמָּה? כִּי אֵינן שְׂמִיחָה בְּבֵית, הַבֵּעַל מְקַנֵּיט
אֶת אִשְׁתּוֹ וּמְצַעֲרָהּ, וְלִכֵּן סוֹבֵל סָבֵל, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּבֵא
מְצִיעָא נט): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיִכּוֹ כִּי אֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ; כָּל
עֲשִׂירוֹת הָאָדָם בָּאָה רַק בְּזִכּוֹת הָאִשָּׁה. וְכֵן אוֹמֵר רַבְּנֵינוּ
ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן סט): כְּשֶׁהַבֵּעַל מְצִיק לְאִשָּׁה,
גוֹרֵם לְדַמְעוֹתֶיהָ שְׂתֵהֵינָה מְצוּיּוֹת, וְנַחֲסָר הַשְּׂפַע
מִהַבֵּית. וְכֵן הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְכַבֵּד אֶת בַּעְלָהּ, כְּמֵאֲמָרָם
ו'ל (תְּנָא דְבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה ט): אֵיזוֹ אִשָּׁה כְּשֶׁרָה — כָּל

שְׁעוֹשָׁה רְצוֹן בְּעֵלָה; הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְעוֹרֵד וּלְשַׁמַּח וּלְחַזֵּק אֶת בְּעָלָה, כִּי סוּף כָּל סוּף הַבַּעַל עוֹבֵד קָשָׁה מְאֹד, סוֹפֵג עֲלֵבוֹנוֹת, הַשְּׁפָלוֹת, בָּא הַבֵּיתָה, רוֹצֵה שְׁלוֹת הַנֶּפֶשׁ, קָצֵת כְּבוֹד, וְהָאִשָּׁה מְשַׁפִּילָה אוֹתוֹ, אֲזִי נַעֲשֶׂה אִשׁ בַּבַּיִת. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלַי בְּרָכוֹת, פָּרָק ט'), אֲשֶׁר אִישׁ וְאִשָּׁה תְלוּיִים זֶה בְּזֶה, אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵיהֶם בְּלֹא שְׂכִינָה; צְרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאִזּוּ יֵשׁ שְׁלוֹם בַּבַּיִת, כִּי שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלוֹם (שְׁבֵת י'), וְאִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בַּבַּיִת — יֵשׁ בְּרָכָה בַּבַּיִת. וְלָכֵן אוֹמֵר הַחֶכֶם מְכַל הָאָדָם (מְשָׁלִי כח, כ): "אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת"; הַחֶזֶק בְּאֲמוּנָה הוּא מְלֵא בְּרָכוֹת, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאִין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, אִזּוּ הוּא בְּשְׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ, וְאִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם אֶהְבָּה וְאַחֲדוּת וְהִבְנָה הַדָּדִית, יֵשׁ לָהֶם יְלָדִים טוֹבִים, מֵיִשְׁבִּים וּמְצַלְחִים, כִּי רַבְּנוּ ו"ל אוֹמֵר (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בָּנִים, סִימָן קז): הַבָּנִים שׁוֹטִים כְּשֶׁאֲבִיהֶם כְּעֶסֶן; יְלָדִים סִקְרָנִיִּים וְשׁוֹאֲלִים: "אָבָא, מַה זֶה" וְכוּ', אִם יֵשׁ לָאָב סִבְלָנוֹת, הוּא מְסַבֵּיר לָהֶם, וְאֲזִי גִדְלִים חֲכָמִים וּפְקָחִים.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! תִּקְנּוּ לַעֲצֹמְכֶם מִדַּת הָאֲמוּנָה, שְׁזוֹ "פְּסַגַּת הַחַיִּים", וּמַעַלָּה אֶת הָאָדָם מֵעֵלָה

מעלה. וזו מדרגת הצדיקים, שבכל יום ויום התעלו יותר ויותר באמונה, הרגישו את הקדוש-ברוך-הוא יותר ויותר בגלוי רב ונפלא מאד. ולכן כל צדיק נמדד כפי אמונתו, כמו שכתוב (חבקוק ב, ד): "וצדיק באמונתו יחיה". ומי זה צדיק? מי שאוהב את כל בר ישראל, אשר בזה מראה טהר לבו; כי כל זמן שיש לאדם שנאה בלב על מישהו, משהו חסר אצלו באמונה, וחסר בו משהו ממדת הצדיק שבו. ולכן הצדיק נקרא 'טוב', כי הוא טוב לכלם, ומדבק עצמו להקדוש-ברוך-הוא, ואצלו יתברך כתוב (תהלים קמה, ט): "טוב הוי"ה לכל"; כמו-כן הצדיק, הוא טוב לכל, ויש לו סבלנות לכלם, שומע כל יום ויום שעות על גבי שעות צרות ישראל, מתפלל שעות על גבי שעות על סבלות העם, שהקדוש-ברוך-הוא ירחם על עם ישראל, וישלח להם בני חיי, מזוני, רויחי, בריאות הנפש והגוף, זוגים טובים לרננים ולרננות, שלום-בית לאברכים, ילדים לעקרות ועקרים, נחת מהילדים, בריאות לילדים ולהורים, הצדיק הוא איש טוב, ותמיד מתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא. הצדיק מיחד יחודים, הצדיק אינו רואה, אינו מרגיש, אינו שומע משום דבר, רק את הקדוש-ברוך-הוא.

לזאת, בני ובנותי היקרים! באו נתחזק באמונה

פשוטה בו יתברך, באו נעשה התחלה חדשה, ונדבר אליו יתברך, וכל צרכינו נבקש רק ממנו יתברך. בשר ודם אינו יכול לעזור לכם, אל תחיו באשליות, אף אחד אינו יכול לעזורכם מלבדו יתברך. יגיע היום שתתחרטו על כל דבור ודבור שיכלתם לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא ולא דברתם. ואומרים חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק טו): לפי שכל המרבה שיחות ותפלות, הם המלויים אותו עד שמגיע לבית עולמו. אליהו הנביא נותן לנו עצה טובה — תמיד לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, וזה אשר ישאר לנו לנצח; כי אדם בטוח רק עם הקדוש-ברוך-הוא, אם אדם חזק באמונה, יבנה לו הבטחון העצמי, ואז אינו חושש מאף אחד, ואינו צריך את אף אחד, והסמ"ך-מ"ם אינו יכול להתגבר עליו, כי יש לו מזונה על פתח ביתו, לובש ציצית, מתעטר בתפלין וכו', האשה הולכת עם פסוי ראש ובצניעות וכו', זה נקרא חיים, זה נקרא עולם הבא בעולם הזה. לזאת, אל תהיו בטלנים, אתם יכולים לחיות בעולם הזה פדגמת העולם הבא. מה יהיה בעולם הבא? הגוף מובל לקבורות, ומכסים אותו בעפר, והנשמה עולה מעלה מעלה מעלה, ואם אדם יש לו שכל, בעודו בגופו הגשמי הוא מכיר את הקדוש-ברוך-הוא, ואינו רב עם אף אחד, ואוהב את כל יהודי. וזה היסוד אצלנו — לאהב את כל יהודי, לעקר את הגזענות והשנאת

חנם וְהַהֶסְתּוֹת, כִּי כָּל זְמַן שְׁאָדָם מְדַבֵּר עַל הַשָּׁנִי, סִימָן
 שֶׁהוּא מְשַׁקֵּץ וּמִתְעַב, וְעַדִּין הוּא רְחוּק מִתְּשׁוּבָה. הִנֵּה
 בְּנֵי-אָדָם חוֹזְרִים בְּתְשׁוּבָה, כֵּן יִרְבוּ, בְּהַצְלָחָה גְדוֹלָה,
 אָבֵל מֵאִין יוֹדְעִים שֶׁהַתְּשׁוּבָה נִתְקַבְּלָה בַּשָּׁמַיִם? אוֹלֵי
 אָנוּ טוֹעִים, וְאֵינָנוּ בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה?! בְּזֶה שֶׁהַתְּלַבְּשָׁנוּ
 בְּלְבוּשֵׁים חֲרָדִים אָנוּ בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה?! לֹא וְלֹא! אֵלֹא
 אִם אָדָם אוֹהֵב אֶת הַזּוּלָּת, מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר הַזּוּלָּת,
 וְשׁוֹמֵר פִּיּוֹ לֹא לְדַבֵּר עַל הַזּוּלָּת, סִימָן שֶׁחֹזֵר בְּתְשׁוּבָה
 אֲמִתִּית, וְנִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. לְזֹאת, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְיָקָרִים! רְאוּ מָה לְפָנֵיכֶם, אֵל תְּצִיקוּ לְשָׁנִי, וְאֵל
 תְּצַעְרוּ לוֹ, וּבְזֶה אַתֶּם מְגַלִּים טֹהַר לְבַבְכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ
 לְעֲשׂוֹת רַק חֶסֶד לְבְנֵי-אָדָם וְלַעֲזֹר לְכֻלָּם, וְזֶה הַכְּלִי
 לְהַגְאֵל, כִּי אִין יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִים אֵלֹא בְּזָכוֹת צְדָקָה, כִּי
 הַצְּדָקָה שְׁאָדָם עוֹשֶׂה עִם הַזּוּלָּת, בְּזֶה הוּא עוֹשֶׂה כְּלִי
 לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (יְלָקוּט תְּהִלִּים תִּשְׁכּוּ): כָּל הָעוֹשֶׂה צְדָקָה, כְּאִלוֹ
 מְלֹא לְעוֹלָם כְּלוֹ חֶסֶד; כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן בָּאוּ וְנַעֲשֶׂה צְדָקָה וְחֶסֶד זֶה עִם זֶה!
 בָּאוּ נַעֲזֹר זֶה לְזֶה! וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִתְגַּלֶּה אֱלֵינוּ מְלֶךְ
 מְלִכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, וְיִבְנֶה לָנוּ
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

תָּם וְנִשְׁלָם, שִׁבַּח לְאֵל עוֹלָם!